

Meetnet Reptielen - Nieuwsbrief

Zomer 2005 Nieuwsbrief Nr. 33

RAVON Werkgroep Monitoring

TWEE NIEUWSBRIEVEN INÉÉN!

Na nieuws over het Meetnet vindt U nieuws over de Inhaalslag Verspreidingsonderzoek Reptielen, van onze Nijmeegse collega's, vanaf blz. 14.

SCHUILPLAATSEN. Net als héél veel dieren houden hagedissen en slangen ervan om in een holletje te zitten, om aan alle kanten beschutting te voelen. Veiligheid. Vaak ziet men dat méér dieren, van dezelfde soort of van verschillende soorten, eenzelfde hol kunnen delen waarbij ze tegen elkaar aanliggen, elkaar kennelijk niet hinderen. Van overwinteringsplaatsen is dat bekend. Meer dieren - soms tientallen- die bij elkaar de winter doorbrengen: ringslangen, adders en gladde slangen samen zijn bekend van een vindplaats in Noorwegen; twee ringslangen met 12 hazelwormen in Nordrhein-Westfalen;

levendbarende hagedissen met adders, hazelwormen en padden (uit: *Die Amphibien und Reptilien Deutschlands*, Rainer Günther 1996). "Gezellig!" denk je dan, wat onzin is. Het is gewoon een heel geschikte plek om te overwinteren die door meer dieren ontdekt wordt en mogelijk jaren achtereen door dezelfde dieren. Althans van een ringslang hebben we geconstateerd dat eenzelfde dier meer jaren hetzelfde winterkwartier gebruikte in de IJsselmeerdijk. Ook is dit fenomeen bekend uit onderzoek van Madsen, in Zweden.

In deze Nieuwsbrief komen we voorbeelden tegen van "samen in een schuilplaats zitten", bijvoorbeeld onder plaatmateriaal. Met platen, dakpannen kun je schuilplaatsen creëren die door reptielen worden gebruikt. Zo hebben we in het Meetnet nu een aantal trajecten die gebruik maken van deze 'kunstmatige' schuilplaatsen. De gegevens hiervan, de voor's en tegen's worden in deze Nieuwsbrief geëvalueerd. Nuttig om te lezen voor ieder die met plaatjes of dakpannen werkt, of wil gaan werken.

Een hazelworm met kleine dikke secundaire staart en een zandhagedis vrouw die boven op de hazelworm is gaan zitten. Ofwel de hazelworm is onder de zandhagedis gekropen. Opname Ruurd van Donkelaar op de Manderheide (Twente) waar veel zandhagedissen voorkomen en weinig hazelwormen.

Inhoud van Nieuwsbrief 33	pag.
Reptielen monitoren met plaatjes	4
Reptielen in de nacht	7
Vangst-terugvangst Ringslang IJmeer	8
Zandhagedissen te Forteiland IJmuiden	10
Vegetatievoorkeur van de adder	12
Kleine ingreep, groot succes	13

Inhaalslag Verspreidingsonderzoek Reptielen

Inhaalslag 2005	14
Adders verdwenen door verbossing?	17
Dorpsenquête	18
Lokale kennis	19
Inhaalslag: af en toe een inkoppertje	20